

Ryto ratas ir rytinė daina

Metodas, tinkantis pradėti pamokas

Vaikai ir mokytoja susėda ratu. Vaikai pasakoja apie savo rytą, kelią į mokyklą, konfliktines situacijas ar džiaugsmingus nutikimus. Kartu su mokytoja jie aptaria iškilusius klausimus ir problemas, ieško sprendimų. Drauge kalbasi apie prasidedančią dieną, tos dienos pamokas. Mokytoja išklauso vaikų pasiūlymus, idėjas, pageidavimus.

Ryto rato pokalbis baigiamas rytine daina. Gerai, jeigu

- šios dainos melodija vaikams žinoma, paprasta,
- nesudėtingas tekstas,
- panaudojami judesiai, gestai,
- yra pasikartojimų.

Ryto ratas ir rytinė daina

- žadina vaikų motyvaciją, susidomėjimą, norą aktyviai dalyvauti pamokoje,
- sukuria ritualus,
- padeda vaikams susikoncentruoti ir pasirengti veiklai pamokoje.

TPR (Total Physical Response) metodas

Metodas „Aš klausau ir atlieku“

Šio metodo esmė ta, jog mokiniams užsienio kalba duodamos užduotys. Pradedama nuo visiškai paprastų žodžių ir frazių, palaipsniui jos sunkinamos. Vaikas „panardinamas“ į užsienio kalbą, o kadangi šiame amžiaus tarpsnyje vaikų klausymo ir mėgdžiojimo gebėjimai puikiai išvystyti, jie gana greitai įsimena mokytojo sakomus žodžius, paliepus, prašymus, paskatinimus ir t.t. Mokytojas taria ir artikuliuoja aiškiai, savo sakomus žodžius ir frazes iliustruoja gestais, mimika, rodo paveikslėlius. Ta pati mokomoji medžiaga kartojama daug kartų spiralės principu apjungiant naują ir anksčiau pateiktą kalbinę medžiagą:

- mokytojas pateikia naują kalbinę medžiagą,
- ją įtvirtina pratybomis,
- patikrina, kaip mokiniai išmoko,
- pateikia kitą dalį kalbinės medžiagos,
- įtvirtina ir tikrina kartu su anksčiau pateikta medžiaga.
- ...

Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad šis metodas tai ne kas kita, kaip nurodymai ir jų vykdymas. Tačiau iš tiesų vaikas turi pademonstruoti stebėjimo ir supratimo gebėjimus, ypač kai jis gauna vis sudėtingesnius nurodymus ir nežino, kaip jie bus derinami tarpusavyje.

Svarbus šio metodo principas, kad vaikas neverčiamas kalbėti, jis pasisako tik tada, kai pats to nori. Priklausomai nuo charakterio savybių ir psichologinių ypatumų, vaikai tai daro labai skirtingai: vieni nuo pat pradžių nori kartoti įsimintus žodžius ir frazes, kiti pereina ilgą tylėjimo fazę, kol prabyla. Tačiau labai svarbu, kad visi vaikai suprastų prašymus, paliepus ir gebėtų juos atlikti (*nuspalvink ... / iškirpk ... / paduok ... / ateik.../ dabar žaisime / dainuosime ir t.t.*).

Žaidimai

„Žaidimai pamokoje - tai ne betikslis užsiėmimas, o bandymas plėtoti mokinių socialines, kūrybines, mąstymo ir estetiškes kompetencijas.“

Žaidimai padeda motyvuotai, intensyviai ir efektyviai pasiekti mokomųjų tikslų. Pagrindinės žaidimo funkcijos mokant užsienio kalbos:

- galimybė susipažinti,
- padeda įgyti žinių ir gebėjimų,
- skatina kalbinę raišką, ugdo taisyklingą tartį,
- integruoja neverbalines išraiškos formas,
- iš dalies kompensuoja trūkstamą ryšį su tomis šalimis, kurių kalbą vaikas mokosi, ugdo tarpkultūrinę kompetenciją,
- suteikia žinių apie šalis, kurių kalbą vaikas mokosi,
- emocijomis paremtas mokymasis.

Ko negalima pamiršti, norint pamokoje panaudoti žaidimą(-us)? Ką būtina žinoti, kad žaidimas padėtų pasiekti užsibrėžtą tikslą?

Klausimai, į kuriuos turite sau atsakyti, ruošdamiesi panaudoti žaidimą pamokoje

1. Kodėl noriu žaisti su mokiniais? Kokių mokomųjų, socialinių ir emocinių tikslų sieksiu? Kokios tikiuosi mokinių kalbinės pažangos?
2. Ar sudomins žaidimas žaidžiančiuosius? Ar žaidimas arba žaidimo forma atitinka mokinių amžiaus tarpsnį, jų interesus, jų mokymosi būdą?
3. Kokių išankstinių žinių, kokią patirtį privalo turėti mokiniai? Ar būtinos tam tikros žaidimo kompetencijos, specifinis taisyklių supratimas arba kitos sąlygos?
4. Kokios žaidimo taisyklės? Ar jos paprastos, aiškios, vienareikšmiškos, praktiškos? Ar galima / reikia taisykles keisti žaidžiant? Ar galima žaidimą nutraukti?
5. Kas vadovaus žaidimui?
6. Ar reikia sudaryti žaidėjų grupes? Pagal kokius kriterijus ir kuriuo metu tai padaryti? Kaip bus atsižvelgta į įvairaus (socialinio, pažintinio, kalbinio, emocinio) pobūdžio sąlygas?
7. Kokią medžiagą, rekvizitus ar kitas pagalbines priemones reikia parengti žaidimui? Kas organizuos patį žaidimą? Ar žaidimas turi būti aptariamasis? Ar numatyta kalbos arba paties žaidimo refleksija ir ar ji pasiteisins?

Pagal: R. Grätz, Vom Spielen, Leben, Lernen, iš: Fremdsprache Deutsch, Heft 25, 2001, p. 5-8

Lėlės, lėlytės ant piršto, marionetės

Skatinantis bendrauti, pašalinantis baimes metodas

Šis metodas ypač tinka ankstyvajam ugdymui, nes vaikai mielai susitapatina su herojais, kuriuos, pamokoje vaidina lėlės. Lėlių panaudojimas pamokoje padeda efektyviau lavinti mokinių kalbinius gebėjimus.

Dar daugiau galima pasiekti, jeigu lėlę pagamina pats mokytojas, mokytojas su mokiniais arba mokiniai. Tuomet lėlei galima suteikti norimą charakterį, padedantį pasiekti planuojamus kalbinės veiklos tikslus.

Pamokoje lėlė gali atlikti įvairias roles:

- mokytojo valdoma kalbėti su mokiniais,
- mokinio valdoma kalbėti su kitais mokiniais,
- mokytojas kalba su lėle, mokiniai stebi ir klauso,
- mokinys kalba su lėle, kiti mokiniai stebi ir klauso,
- lėlė dalyvauja mokytojo/mokinio pokalbyje, ją gali valdyti mokinys arba mokytojas,
- mokiniai vaidina kitiems mokiniams: lėlių teatras.

Mokiniai mokosi teisingos tarties, kirčiavimo, išreikšti įvairias intencijas. Jie mokosi kalbėjimo technikos ir ją tobulina.

Kiti šio metodo privalumai:

- lėlė perima iš mokytojo vertinimo funkciją,
- mokiniai bendraudami su lėle jaučiasi laisviau, dingsta jų baimės,
- mokiniai mokosi bendravimo grupėje,
- lavinami klausymo gebėjimai,
- lavinama vaikų fantazija,
- lėlė gali padėti linksmai ir nuotaikingai mokyti vaikus gramatikos.

Keletas patarimų, kaip mokytojas turėtų elgtis su lėle pamokoje:

- lėlė klasėje turi pastovią vietą, iš kurios pasirodo mokiniams (dėžutė, stalčius, spinta ...),
- lėlė laikoma vertikaliai,
- lėlės judesiai atitinka jos dydį, jų neturėtų būti per daug. Lėlei kalbant, svarbu minimalūs galvos ir rankų judesiai,
- kai lėlė nekalba ir nejuda, ji užima neutralią poziciją, pvz. sukryžiuoja rankas,
- svarbu, kad „aktorius“ ir lėlės veikla skirtųsi, būtų aiškus kontrastas. Situacija bus tuo įtikinamesnė, kuo labiau abu veikėjai pasirodys kaip vienas nuo kito nepriklausančios figūros.

Pagal: H. Grafmann, Die Puppe spielt mit. Handpuppen im Deutschunterricht, iš: Fremdsprache Deutsch, Heft 25, 2001, p. 50-54.

Vartomos istorijų knygelės

Metodas, tinkantis iliustruotiems tekstams skaityti didesnėse vaikų grupėse

Kas iš pradinių klasių mokytojų nežino problemų, kylančių skaitant iliustruotą knygelę visai klasei ar grupei mokinių? Mokytojas tuo pat metu nori skaityti tekstą ir visiems vaikams parodyti paveikslėlių. Būtent dėl šios problemos ir atsirado vartomos knygelės, kurias galima patogiai pasidėti ant stalo arba tiesiog sau ant kelių.

Vienoje šios knygelės pusėje yra paveikslėlis, kurį mokytojui skaitant, stebi vaikai, o kitoje - tekstas, kurį skaito mokytojas. Mokytojui nereikia atmintinai mokyti teksto, skaitydamas jis nesunkiai gali palaikyti akių kontaktą su klausytojais, nes tekstas nesudėtingas ir neilgas.

Kuriant tokias knygeles pačiam mokytojui labai svarbu:

- paveikslėliai turi pasakoti istoriją,
- teksto ties kiekvienu paveikslėliu ne per daug, tiek, kad vaikas galėtų koncentruoti dėmesį klausydamasis,
- visoje pasakojamoje istorijoje kartojami „raktiniai“ žodžiai ir sąvokos,
- yra dažnai vartojamų šnekamosios kalbos žodžių,
- istorijų tematika atitinka to amžiaus vaikų interesus ir patirtis,
- kalba suprantama pradinių klasių mokiniui.

Metodo privalumai:

- knygelę galima patogiai pastatyti,
- tekstas ir paveikslėlis atskirti vienas nuo kito,
- vaikai gali netrukdomai stebėti paveikslėlių, jų dėmesio neblaško užsienio kalbos tekstas,
- mokytojas gerai mato skaitomą tekstą,
- pažadinamas mokinio susidomėjimas kalba,
- taikant šį metodą, galima nesunkiai derinti paveikslėlių, gestus ir mimiką. Šis derinys padeda vaikui suprasti pagrindinę teksto informaciją.

Metodą vokiečių kaip užsienio kalbos dėstymui pritaikė Angelika Lundquist-Mog (Klett leidykla, Vokietija)